

כתונת הפסים של יוסף

ידועים דברי חז"ל במסכת שבת¹: "אמר רב חמא בר גוריא אמר רב לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים". בעלי התוספות שואלים: הרי גם בלאו הכי נגזרה גזירה "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה", ולכאורה גזירה זו אינה קשורה כלל ליוסף? הם תירצו כי ללא מעשה האחים הירידה למצרים לא היתה כרוכה בעינוי כה קשה. ויש להבין: איך כתונת הפסים קילקלה והביאה לעינוי כה קשה?

יש לכאורה לומר כי בברית בין הבתרים נגזרו שתי גזרות:

א. "גר יהיה זרעך בארץ לא להם" – זו הגרות שלדברי חז"ל החלה מזמנו של יצחק אבינו.

ב. "ועבדום ועינו אותם" – זה העינוי בפועל במצרים.

עניין הגרות נועד לדברי חז"ל כדי להעלות ולתקן נשמות שנפלו בשבי הקליפה, כדברי חז"ל: "לא גלו ישראל לבין האומות אלא שיתווספו להם גרים", כשהכוונה היא להעלות נשמות מן החושך, מן הקליפות. זמשום כך תהליך זה של בירור החל בזמנו של יצחק אבינו, שנשמתו משכה נשמות לשורש הקדושה. תהליך זה יכל להתבצע בארץ ישראל, כדברי האור החיים הק' שלו היינו זוכים כוח הקדושה של א"י יכל להיות כמו מגנט שאוסף אליו את כל הניצוצות הקדושים. תכלית זו באה לידי ביטוי בפועל עם ירידת יעקב אבינו ובניו מצרימה.

אולם בעניין העינוי והעבדות כתב האלשיך הק' שמטרתם היתה כדי שישראל יגיעו למידת ההכנעה והביטול, אשר מכוחה הם יוכלו לזכות ולנחול את ארץ הקודש. ארץ ישראל הינה בבחינת שבת, בה מבטל האדם את רצונותיו ומאוויו לפני הבורא. כדי לזכות לאורה של הארץ הקדושה נדרשת מידה של ביטול, אשר מכינה את הכלים הפנימיים לקלוט את קדושת הארץ. מכאן מבוארים דברי חז"ל דלעיל – לו היו האחים נכנעים ליוסף, הרי שהם היו משיגים את בחינת העבדות והעינוי מכוח ביטולם ליוסף וממילא הם לא היו נזקקים לעבדות ועינוי החמור במצרים אלא בעיקר לגרות בלבד.

יוסף הוא המשביר והמשפיע לכלל ישראל. מכוחו נבנית מלכות ישראל בעולם. לקבלת ההשפעה מיוסף היו שתי דרכים: או הכנעה וקבלת עול ברצון, או עינוי ושעבוד. יוסף יכל

¹ שבת י', ב.

להוביל את

האחים לגלות, לשם גאולת הניצוצות הקדושים הפזורים במצרים, ואז היה תיקון שלם. אולם ללא הכנעה התיקון יכל להגיע רק על-ידי עבדות ועינוי.

יעקב אבינו הבין מכוח חלומותיו של יוסף את תפקידו של יוסף. מתוך כך מבואר הפסוק²:

"וְיִשְׂרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו כִּי בֶן זִקְנִים הוּא לוֹ וַעֲשֵׂה לוֹ כְּתֹנֶת פְּסִים". ישראל, המורה

על בחינתו הרוחנית הנשגבה של יעקב אבינו, אוהב את יוסף שכן הוא ממשיך את דרכו ותיקונו בעולם. לדברי בעל הטורים בן זקנים הוא בגימטריא אור, ללמדנו שחיבורו של יוסף לאחים היה מגלה בעולם אור גדול. כתונת הפסים מרמזת על מדרגות. כשם שבשבת עולים ממדרגה למדרגה, כך גם בירושת הארץ הנעשית מתוך קבלת עול ורצון כן להתעלות. אולם האחים לא ידעו את נימוקו הפנימי של יעקב, וממילא חששו כי יעקב משליט אותו עליהם ולכן החליטו להתנכל לו כדי שלא יעכב את תיקונם המשותף.

מכאן – שכתונת הפסים, אשר היה בה מימד כפול של כוונה, היא שגרמה לכל השעבוד והעינוי. עד כמה עלינו להתבונן ולהפנים את חשיבות ההתבוננות במה שמעבר, תוך ביטול הידות העצמית לדבר ד' זו הלכה.

יהי רצון שנזכה במהרה לבניין המקדש ולביאת גואל צדק.

² שמות ל"ז, ג.

